

OBEC ČERHOV

**Program
hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Čerhov
na roky 2016 - 2023**

Čerhov, december 2015

OBSAH

1. Úvod

- 1.1. Účel programu rozvoja obce*
- 1.2. Východiskové koncepcné materiály*

2. Analytická časť programu

- 2.1. Všeobecná charakteristika obce*
- 2.2. Sociálno-ekonomická analýza*
 - 2.2.1 Rozvojový potenciál a ľudské zdroje*
 - 2.2.2 Ekonomika*
 - 2.2.3 Občianska vybavenosť*
 - 2.2.4 Vzdelávanie a kultúra*
 - 2.2.5 Životné prostredie*
- 2.3. SWOT analýza*
 - 2.3.1 Úvod*
 - 2.3.2 SWOT analýza – charakteristika vyváženého vývoja obce*
- 2.4. Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce*

3. Strategická a programová časť programu

- 3.1. Vízia*
 - 3.1.1 Relevancnosť programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce*
- 3.2. Ciele a priority*
- 3.3. Opatrenia a aktivity*
 - Zabezpečenie stratégie a manažment*
- 3.4. Hlavné rozvojové aktivity obce*

4. Realizačná časť programu

- 4.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie*
- 4.2. Monitorovanie a hodnotenie*

5. Finančná časť programu

- 5.1. Finančné zabezpečenie programu*
- 5.2. Finančný plán*

6. Záver

1. Úvod

1.1 Cieľ programu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce alebo mesta je základným programovým dokumentom podpory regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni. Nadväzuje na príslušné strategické dokumenty a programové dokumenty podpory regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni.

Je v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni EÚ, SR, NUTS I, NUTS II a NUTS III. Tieto dokumenty vytvárajú predpoklad na zabezpečenie konzistencie v podpore regionálneho rozvoja, a tým aj zvýšenie účinnosti strategického plánovania tejto podpory a prípravy projektov v nasledujúcom programovacom období 2015 – 2023.

Predložený dokument prezentuje návrh programu rozvoja obce Čerhov, ktorá tvorí súčasť tokajských vinohradníckych obcí s väzbou na rozvoj Tokajského vinohradníctva a vinárstva. Obsahuje popis ekonomického a sociálneho stavu územia obce a špecifikuje rozvojové zámery a ciele ako aj spôsob ich realizácie.

Dokument vychádza zo skutočností, že tokajská oblasť má výnimočné postavenie v rámci regiónu ako aj Slovenska, preto považuje rozvoj tokajského vinohradníctva a vinárstva za prioritný rozvojový impulz obce.

Dôvodom spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čerhov je

- legislatívny rámec stanovený zákonom NR SR č. 539/ 2008 Z.z o podpore regionálneho rozvoja,
- skutočnosť, že program je nevyhnutným formálnym dokumentom ako príloha k žiadosti o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov,
- potreba programového dokumentu, ktorý integruje záujmy, zámery a zdroje všetkých, ktorí na území obce žijú, ako hlavného strategického plánovacieho dokumentu obce na obdobie do roku 2023.

Cieľom programu rozvoja obce je sformulovanie stratégie rozvoja obce do roku 2023. Program je relevantný voči vyšším programovým dokumentom. Definované prioritné rozvojové oblasti, ciele, opatrenia a aktivity PHSR obce sú v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni EÚ, SR, NUTS I, NUTS II a NUTS III.

Obsah programu vychádza z ustanovení zákona 539/ 2008 Z.z o podpore regionálneho rozvoja a týmto zákonom stanovených požiadaviek na tento typ dokumentov. Obsahom projektu sú tieto časti:

- analýza ekonomického a sociálneho rozvoja,
- stratégia, hlavné smery vývoja a stanovenie cieľov,
- priority a úlohy v rozvoji základnej infraštruktúry,
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia programu

2. Analytická časť programu

Analýza ekonomických a sociálnych východísk je prvým krokom prípravy programového dokumentu podpory regionálneho rozvoja. Jej výsledky predstavujú nevyhnutý predpoklad pre definovanie stratégie smerovania podpory regionálneho rozvoja a sociálno-ekonomického rozvoja obce.

Sociálno-ekonomická analýza obsahuje charakteristiky z hľadiska väzieb a postavenia územia obce v regióne, prírodných podmienok obce, štruktúry obyvateľstva, osídlenia, ekonomiky, lokálnej infraštruktúry a ďalších údajov. Údaje pre spracovanie analýzy boli získané zo štatistických údajov, územnoplánovacích podkladov obce, rokovaní a konzultácií so všetkými zainteresovanými zložkami pôsobiacimi na území obce.

2.1. Všeobecná charakteristika obce

Čerhov je historickou roľníckou a vinohradníckou obcou, spomínanou v 14. storočí, s pôvodným starším osídlením. Vo svojej staršej zástavbe je skupinovou cestnou dedinou s ojedinele zachovalými pôvodnými hlinenými domami v priestranných uzavretých hospodárskych dvoroch.

V sčítaní ľudu, domov a bytov v roku 2011 mala Čerhov 819 obyvateľov. Vekovou štruktúrou obyvateľstva patrí medzi obce s progresívnym typom populácie.

Obec sa nachádza v južnej časti okresu Trebišov, na ceste prvej triedy I/79 a hlavnej magistralnej železničnej trati Čierna nad Tisou-Košice cca 5 km severne od železničného a cestného hraničného priechodu do Maďarska.

Územie obce s rozlohou 853 hektárov sa rozprestiera na úrodnej nížine z dvoch strán ohraničenej pohorím Zemplínske vrchy.

Čerhov a jeho okolie majú znaky kontinentálneho podnebia. Prevládajú tu teplé letá a pomerne suché a studené zimy. Priemerná teplota vzduchu v januári je mínus 3,2 °C a v mesiaci júl plus 21,0 °C.

Blízkosť lesov Zemplínskych vrchov, vytvára dobré klimatické podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, ale predovšetkým vinohradníctva. Časť chotára obce je súčasťou Tokajskej vinohradníckej oblasti, ktorej podstatná časť sa nachádza na území Maďarska. Tokajská vinohradnícka oblasť je jedinečným vinohradníckym regiónom, v ktorom možno dopestovať hrozno na výrobu svetoznámeho tokajského vína.

2.2. Sociálno – ekonomická analýza

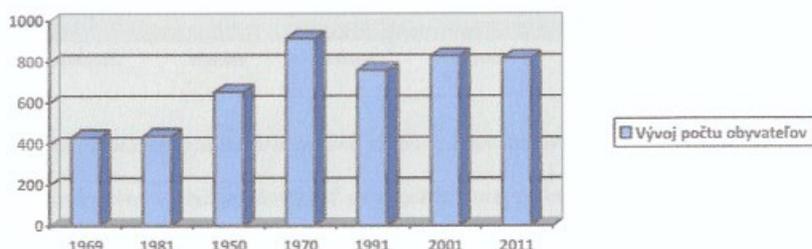
2.2.1 Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Obyvateľstvo

Podľa výsledkov sčítania ľudu, domov a bytov mala obec Čerhov v roku 2011 819 trvalo bývajúcich obyvateľov, z toho 404 mužov a 415 žien. Vývoj počtu trvale bývajúcего obyvateľstva je zdokumentovaný v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č.1 : Vývoj počtu trvale bývajúcich obyvateľov v obci Čerhov

Roky	1969	1981	1950	1970	1991	2001	2011
Počet obyvateľov	435	441	655	916	760	830	819
Index rastu				100	82	90,6	89,4

Graf vývoja počtu trvale bývajúcich obyvateľov v obci Čerhov

Vývoj počtu obyvateľov možno zdokumentovať aj tzv. indexmi rastu (pomer počtu obyvateľov v jednotlivých rokoch). Vývoj počtu trvale bývajúcего obyvateľstva ma do roku 1970 trvale zostupnú úroveň. V období rokov 1970-1991 došlo k výraznému poklesu bývajúcего obyvateľstva až o 155 obyvateľov, ktorý sa v rokoch 1991-2001 zastavil. Vývoj počtu trvale bývajúcего obyvateľstva mal do roku 2001 vzostupnú úroveň. Po roku 2011 má vývoj počtu trvale bývajúcего obyvateľstva mierne klesajúcu úroveň.

Tabuľka č. 2: Veková skladba obyvateľstva obce v roku 2011

Počet trvalo bývajúcего obyvateľstva			Veková štruktúra obyvateľstva					
Celkom	Muži	Ženy	0-14 muži	0-14 ženy	15-64 muži	15-64 ženy	65+ muži	65+ ženy
819	404	415	76	72	296	275	32	68
%	49,3	50,7	9,3	8,8	36,1	33,6	3,9	8,3

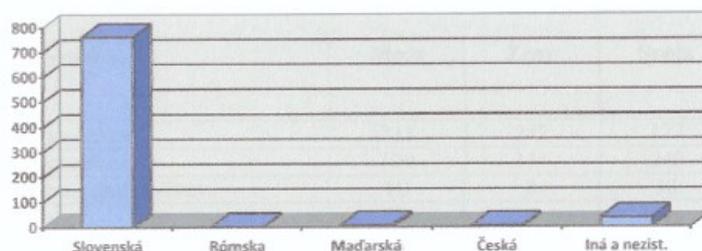
Pri hodnotení vekovej štruktúry obyvateľstva vychádzame z postupného zvyšovania dôchodkového veku.

Zložka obyvateľstva - predproduktívna (0-14): 148 obyvateľov – 18,1 %
 - produktívna (15-64 muži a 15-64 ženy): 571 obyvateľov – 69,7 %
 - poproduktívna (60 + muži a 55 + ženy): 100 obyvateľov – 12,2

%Vekové zloženie je priaznivé, nakoľko poproduktívna zložka obyvateľstva (100 oby.-12,2 %) je nižšia ako predproduktívna (148 oby. – 18,1 %).

Tabuľka č. 3: Národnostné zloženie obyvateľstva v roku 2011

Národnosť	Počet obyvateľov	Percentuálny pomer %
Slovenská	764	93,3
Rómska	3	0,4
Maďarská	8	0,9
Česká	6	0,9
Iná a nezistená	37	4,5

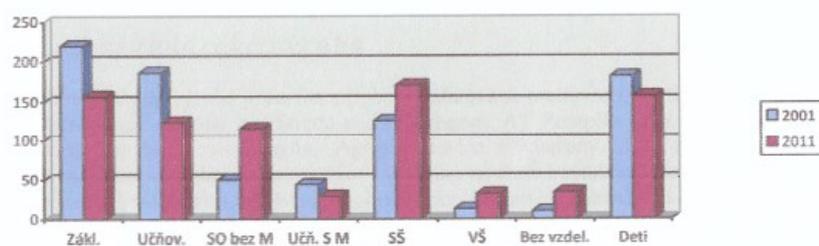
Graf znázorňujúci národnostné zloženie obyvateľov obce v roku 2011

Dominujúcou národnosťou v obci je národnosť slovenská, ktorej percentuálne zastúpenie tvorí viac ako 93 % z celkového počtu obyvateľov obce.

Tabuľka č. 4: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Čerhov k sčítaniu v roku 2001 a v roku 2011

Prehľad bývajúceho obyvateľstva podľa najvyššieho skončeného vzdelania vo veku 16 a viac rokov.

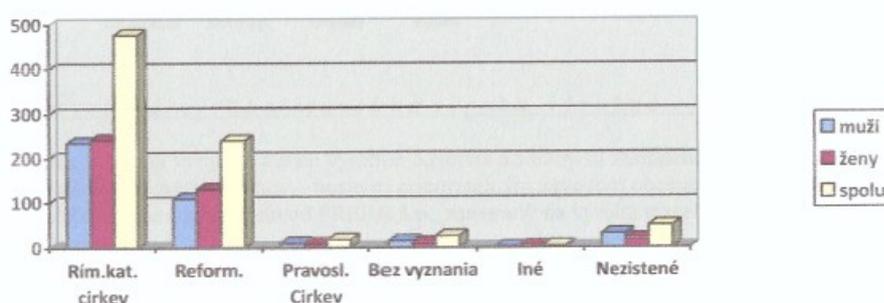
Najvyššie ukončené vzdelanie	Obec Čerhov 2001		Obec Čerhov 2011	
	abs.	%	abs.	%
	Zakladné	220	26,5	157
Učňovské bez maturity	186	22,4	124	15,1
Stredné odborné bez maturity	50	6,0	116	14,2
Učňovské s maturitou	44	5,3	29	3,5
Stredoškolské	126	15,2	170	20,7
Vysokoškolské	13	1,6	32	3,9
Bez školského vzdelania a bez údajov o vzdelaní	10	1,2	34	4,2
Deti do 16 rokov	181	21,8	157	19,2
SPOLU:	830	100,0	819	100,0

Graf vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce

Tabuľka č. 5: Skladba obyvateľstva obce podľa vierovyznania v roku 2011

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu	Percent. Podiel %
Rímskokatolícka cirkev	235	242	477	58,2
Gréckokatolícka cirkev	109	131	240	29,3
Reformovaná kresťanská cirkev	10	8	18	2,2
Pravoslávna cirkev	3	1	4	0,5
Bez vyznania	15	11	26	3,2
Iné	1	3	4	0,5
Nezistené	31	19	50	6,1
S p o l u:	404	415	819	100,0

Graf skladby obyvateľstva obce podľa vierovyznania v roku 2011

Rozhodujúci podiel v rámci náboženského vyznania patrí Rímskokatolíckej a gréckokatolíckej cirkvi, ktoré majú až 87,5 %-tný podiel z celkového počtu obyvateľov obce.

2.2.2 Ekonomika

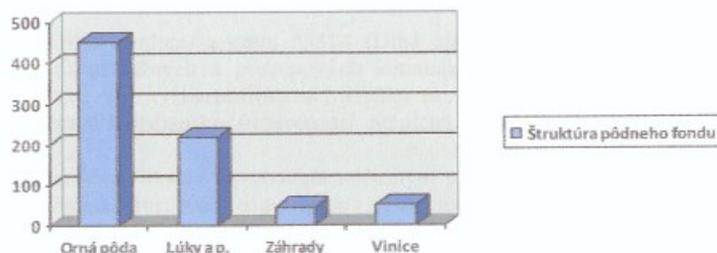
2.2.2.1. Poľnohospodárska výroba

Poľnohospodárska výroba je na území obce realizovaná predovšetkým firmami – MITALI s.r.o. Streda nad Bodrogom, Agreoréal a.s. Streda nad Bodrogom, AT Zemplín s.r.o. Kazimír, Bodrog Trade s.r.o. Somotor, Lacko spol. s r.o. Luhyňa, Agrozoran s.r.o. Michaľany, ktorý okrem obhospodarovania ornej pôdy má na území obce hospodársky dvor zameraný na chov hovädzieho dobytku.

Obec Čerhov je súčasťou tokajskej vinohradníckej oblasti. Vinohrady sú sústredené vo východnej časti extravilánu obce. Vinohradníctvo a vinárstvo bolo po roku 1950 sústredené do Vinárskych závodov š.p., s prevádzkami v jednotlivých vinohradníckych obciach. V súčasnosti sa vo viniciach pracuje súkromne (fyzické osoby) alebo sú v prenájme významných vinohradníckych a vinárskych firiem (Tokaj & Co. Malá Trňa, Ostrožovič s.r.o., Ing. Jaroslav Macík a pod.).

Tabuľka č. 6 Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci Čerhov:

Orná pôda	Lúky a pasienky	Záhrady, sady	Vinice	Celkom
454 ha	217 ha	45 ha	51 ha	767 ha

2.2.2.2 Priemyselná výroba, stavebná výroba, výrobné služby

Priemyselná výroba, stavebná výroba a ďalšie výrobné odvetvia a služby sú zastúpené firmami: LUMIX s.r.o. Trebišov, prevádzka Čerhov – nosným priemyselným závodom obce je areál stavebnej výroby podniku LUMIX. Ide o bývalý závod PREFA š.p., zameraný na výrobu stavebných železobetónových prvkov.

Predajňa vín Tokaj – výroba a predaj vína

DRAGON – TOKAJ s.r.o. – výroba transportného betónu

AICUL s.r.o. – pilovanie a hobľovanie dreva

IKIM s.r.o. – výroba výrobkov z dreva, korku, prúteného materiálu

Ján Beca – VRTY – inštalácia kanalizačných, výhrevných a kanalizačných zariadení

MI press s.r.o. – služby pre tlač a médiá

2.2.2.3 Turizmus a rekreácia

Na území obce sa nenachádzajú žiadne ubytovacie a stravovacie zariadenia turizmu. Časť bytového fondu v rozsahu 10 rodinných domov je využívaných na rekreačné účely ako chalupy alebo rodinné domy dovolenkového typu. Verejné športovo-rekreačné zariadenia sú v obci vybudované v minimálnom rozsahu.

Mikroregión tokajských obcí s obcou Čerhov je aj napriek relatívne nadštandardným prírodným podmienkam, miestnym osobitostiam, kultúrnym pamiatkam a hodnotným prírodným podmienkam vybavený zariadeniami rekreácie a turizmu v minimálnom rozsahu. Ubytovacie zariadenia sú k dispozícii v obciach Veľká Trňa, Malá Trňa, Slovenské Nové Mesto a v motoreste Mária Veľfaty.

Obec Čerhov je súčasťou tokajskej turistickej vinnej cesty a je nástupnou obcou do tokajskej vinohradníckej oblasti.

2.2.3 Občianska vybavenosť

2.2.3.1 Technická infraštruktúra

CESTNÁ DOPRAVA

Základnú dopravnú kostru územia obce tvorí cesta prvej triedy I/79 Vranov nad Topľou (napojenie na I/18) – Hriadky (napojenie I/50) – Trebišov – Slovenské Nové Mesto – Kráľovský Chlmec – Čierna –

Štátna hranica s Ukrajinou. Cesta I/79 je významnou dopravnou osou nadregionálneho a celoštátneho významu. Vo vzdialenosti 8 km od obce sa nachádza cestný hraničný priechod do Maďarska.

Obcou prechádza cesta III. triedy č. 55314 smerom do Veľkej a Malej Trne. Cesty vykazujú už značnú opotrebovanosť. Nárast dopravy spôsobuje problémy občanom obce, preto územný plán uvažuje s preložkou cesty I/79 mimo intravilánu obce.

MIESTNE KOMUNIKÁCIE A PEŠIA DOPRAVA

Na cestu I/79 (Hlavná ulica) a cestu 55314 (Dlhá ulica) nadväzuje v obci sieť 5 miestnych komunikácií vo funkcii obslužných a prístupových komunikácií. Jestvujúce prístupové a obslužné komunikácie (Cintorínska ul., Vinohradnícka ul., Krátka ul., Hraničná a Gaštanová ul.) sprístupňujú zástavbu rodinných domov a občianskej vybavenosti. Staničná ulica sprístupňuje prednádražný priestor železničnej stanice.

Niektoré obslužné komunikácie nevyhovujú súčasným potrebám obce ako z hľadiska stavebno-technického, tak aj z hľadiska smerového usporiadania a parametrov cesty.

Samostatné parkovacie a odstavné stánia sa na zastavanom území obce v súčasnosti nenachádzajú. Osobitným problémom je odstavovanie motorových vozidiel v letnej sezóne pre návštevníkov pri rôznych kultúrno-spoločenských podujatiach.

Samostatné pešie jednostranné chodníky sú vybudované len pozdĺž cesty I/79 (Hlavnej ulice). Najväčšou dopravnou závadou v oblasti pešej dopravy je v obci úrovňový priechod peších na Dlhej ulici cez hlavnú železničnú trať pri prístupe obyvateľov na Železničnú stanicu Čerhov a do areálu Základnej školy 1-9 a ostatnej verejnej občianskej vybavenosti na Hlavnej ulici.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Súbežne s cestou I/79 v smere sever-juh prechádza cez zastavané územie obce hlavná magistralná dvojkolajová elektrifikovaná železničná trať Čierna nad Tisou – Košice. Jeho súčasťou je železničná stanica s osobnou a nákladnou časťou.

ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU

Obec je zásobovaná pitnou vodou z Pobodrožského skupinového vodovodu, napojeného na potrubie Trebišov-Slovenské Nové Mesto DN 500. Potrubie privádza vodu do vodojemu Veľaty z vodných zdrojov v Slovenskom Novom Meste. V prípade potreby je možnosť prívodu vody od Trebišova.

Vodným zdrojom Pobodrožského skupinového vodovodu sú studne v Slovenskom Novom Meste s doporučenou výdatnosťou 85 l/s. Samotná obec Čerhov je napojená potrubím DN 160 pri rázcestí do Veľkej Trne. Obec nemá vybudovanú vlastnú akumuláciu (vodojem), čím plynulosť zásobovania pitnou vodou v obci nie je zabezpečená. Rozvodná vodovodná sieť je vybudovaná z potrubí DN 90, 110 a 160 PVC celkovej dĺžky 4 600 m. Vodovodná sieť súčasným potrebám obce vyhovuje. Na vodovodnú sieť bol v roku 2011 napojených 685 obyvateľov, t.j. 83,7 % obyvateľov obce. Počet domových prípojok je 189.

ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VOD

Odkanalizovanie obce je riešené skupinovou kanalizáciou pre obce Čerhov, Malá a Veľká Trňa, Slovenské Nové Mesto a Borša s čistiarnou odpadových vôd v Borši. Konfigurácia terénu v obci Čerhov si vyžaduje riešiť odkanalizovanie pomocou čerpacích staníc. V obci sú riešené 4 čerpacie stanice na kanalizačnej sieti, 1 centrálna čerpacia stanica pri železničnej stanici, ktorá prečerpáva spláškové vody do kanalizácie Slovenského Nového Mesta. Kanalizačná sieť je budovaná v rozsahu jestvujúcej zástavby obce.

Vody z povrchového toku – dažďové odpadové vody budú naďalej odvádzané povrchovými rigolmi a tokmi.

ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU

Pre potreby zabezpečenia elektrickej energie obce slúži 5 trafostaníc-3 x 400 kVA, 1 x 250 kVA, 1 x 160 kVA. Pre potreby priemyselnej výroby slúžia 2 trafostanice s výkonom 630 kVA.

Nízkonapäťová rozvodná sieť obce je po čiastočnej rekonštrukcii. V časti obce nie je NN sieť a domové pripojky vo vyhovujúcom stave.

ZÁSOBOVANIE ZEMNÝM PLYNOM

Zdrojom zemného plynu je medzištátny plynovod Bratstvo prostredníctvom vysokotlakových prípojok cez prepúšťacie stanice Hradištská Moľva a Kapušianske Kľačany.

Obec je zásobovaná zemným plynom z Regulačnej stanice Lastovce stredno-tlakovým rozvodom Lastovce-Michaľany a Luhyňa-Čerhov-Malá a Veľká Tŕňa.

Jestvujúce STL a NTL rozvody zemného plynu v obci umožňujú postupnú plynofikáciu rozvojových lokalít obce určených pre výstavbu rodinných domov, občianskej vybavenosti, ubytovacích zariadení turizmu a výrobných potrieb.

TELEKOMUNIKÁCIE

V obci je v priestoroch Pošty a Obecného úradu vybudovaná automatická telefónna ústredňa, ktorá vyhovuje súčasným a výhľadovým potrebám obce.

2.2.3.2. Sociálna infraštruktúra

Na území obce sa v súčasnej dobe nenachádzajú žiadne sociálne zariadenie. V činnosti je Klub dôchodcov, kde sa sporadicky stretávajú starí občania.

2.2.3.3. Zdravotná infraštruktúra

Objekty zdravotnej vybavenosti sa na území nenachádzajú. Základnú zdravotnícku starostlivosť poskytujú súkromné zdravotnícke zariadenia v Slovenskom Novom Meste, Michaľanoch a v Stredě nad Bodrogom. Vyššia zdravotnícka vybavenosť je zabezpečená v Nemocnici s poliklinikou v Trebišove a Kráľovskom Chlmci.

2.2.3.4. Bývanie

Charakteristika stavu domového a bytového fondu je spracovaná na základe výsledkov sčítania ľudu, domov a bytov z roku 2011.

Domový fond

Obec Čerhov mala v roku 2011 231 domov, 4 bytové domy a 2 ostatné budovy. Rodinných domov je 97,4 % z celkového počtu domov. Domov 1 a 2 podlažných je 192, 3 a 4 podlažných 4. V obci sa nachádza 24 neobývaných domov.

Bytový fond

V roku 2011 mala obec 237 bytov, z toho trvale obývaných 213. Neobývaných bytov bolo 424 z toho 12 bytov je určených na rekreáciu. Neobývaných nespôsobilých na bývanie boli 4 byty.

V obci prevládajú 3-4 izbové byty. Obložnosť bytu, t.j. počet osôb na 1 byt je 3,84. Tento ukazovateľ je nepriaznivý vzhľadom na obložnosť v Košickom kraji – 3,38 a SR – 3,043 osôb.

Štruktúra bytového fondu v obci podľa veku:

Trvale obývané byty			Byty postavené v rokoch			Neobývané byty	
2001	1991	1970	1919	1920-1970	1970-2001	Spolu	Z toho na rekreáciu
217	201	187	9	129	75	24	12

2.2.3 Vzdelávanie a kultúra

2.2.4.1. Školstvo

Školské zariadenia sú zastúpené Základnou a materskou školou na Hlavnej ulici. Základná škola disponuje 11 triedami, 5 učebňami. Školu navštevuje 150 žiakov. Jednotriednu materskú školu navštevuje 22 detí.

Dochádzkový obvod ZŠ pre roč. 5-9 tvoria žiaci z Veľkej a Malej Trne, Slovenského Nového Mesta a Luhyne.

2.2.4.2. Kultúrna infraštruktúra

KULTÚRNE HISTORICKÉ PAMIATKY

Na území obce sa nenachádzajú historické objekty zapísané v ústrednom zozname kultúrnych pamiatok SR. Medzi najvýznamnejšie historické objekty obce patria:

- klasicistická kúria (kaštieľ) na Hlavnej ulici
- neskoroklasicistický rímskokatolícky kostol Narodenie Panny Márie-s drevenou kazateľnicou.

Bývalý kaštieľ s parkom bol po roku 1945 zrekonštruovaný a dobudovaný pre účely základnej školy. Z pôvodného historického parku sa zachovalo len torzo, ktoré tvorí významnú parkovú zeleň v obci.

V obci sú na križovatke cesty I. a III. triedy dva hlinené obytné domy-19. stor. s prvkami ľudovej architektúry.

V južnej časti obce bol do roku 1995 relatívne dobre zachovaný pricestný mlyn (Chotárny mlyn) s kompletným technickým vybavením. Dnes je objekt v značne schátralom stave.

Obec Čerhov je s Chotárnym mlynom spojená cestou I/79, ktorá je lemovaná historickou hodnotnou alejou s lipami, gaštanmi a agátmi.

Vo východnej časti obce sa nachádza areál gréckokatolíckej cirkvi s pôvodnou drevenou zvonnicou so zvonami z roku 1802, 1906 a 1925.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú archeologické náleziská z neolitu, mladšej doby kamennej a železnej.

KULTÚRA A OSVETA

Pre realizáciu kultúrno-spoločenských akcií obec disponuje kultúrnym domom s kapacitou 85 stoličiek. Na cintoríne je vybudovaný nový Dom smútku s kapacitou 40 stoličiek. Zachovávanie a rozvoj duchovných hodnôt zabezpečuje Obecná knižnica. Medzi kultúrne zariadenia patria Gréckokatolícka motlítebňa so zvonnicou a Rímskokatolícky kostol.

2.2.4.3. Telo výchova a šport

Na území obce sa za areálom Základnej školy nachádza plocha futbalového ihriska s objektom šatní a hygienických zariadení. Celková plocha športového areálu je 1,17 ha.

2.2.5 Životné prostredie

2.2.5.1. Čistota ovzdušia

V obci sa nenachádzajú žiadne väčšie zdroje znečistenia životného prostredia. Obec Čerhov sa nachádza mimo stredozemplínskej ohrozenej oblasti s narušeným životným prostredím. Obec nie je zasiahnutá diaľkovými emisiami ani emisiami priemyselných prevádzok. Zdrojmi emisií do ovzdušia sú len miestne zdroje tepla v rodinných domoch, v objektoch vybavenosti a výroby.

Čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje rozsiahla automobilová doprava po ceste I/79 cez prietah obcou.

2.2.5.2. Čistota povrchových a podzemných vôd

V obci bola v roku 2004 ukončená výstavba spláškovej kanalizácie s napojením sa na skupinovú verejnú kanalizáciu obcí Slovenské Nové Mesto-Borša s ČOV v obci Borša. Sprevádzkovaním vybudovanej kanalizácie sa výrazne zlepšila kvalita vody vo vodnom toku Roňava a v Čerhovskom potoku. Znečistenie povrchových vôd spôsobujú divoké skládky odpadu.

2.2.5.3. Odpadové hospodárstvo

Obec má zavedený separovaný zber komunálneho odpadu. Tuhý komunálny odpad sa odváža na skládku komunálneho odpadu v Brehove. Odpad z domových žump sa z obce vyváža a zneškodňuje v ČOV Michalany.

V obci sa nachádza niekoľko starých environmentálnych zátŕaží – divokých skládok TKO.

2.2.5.4. Hluk

Nadmerným hlukom z automobilovej dopravy nad 60 DbA je zasiahnutá jestvujúca obytná zástavba rodinných domov a školskej vybavenosti na Hlavnej ulici pozdĺž cesty I/79 prechádzajúcej obcou.

Zo železničnej dopravy je nadmerným hlukom nad 60 DbA zasiahnutá zástavba rodinných domov na časti Dlhej ulice a na Staničnej ulici.

2.2.5.5. Vodné toky

Cez katastrálne územie obce preteká vodný tok Roňava so svojimi hlavnými prítokmi – Čerhovský potok a potok Hečka. Okrem miestnych vodných tokov zašŕuje do Roňavy aj sústava miestnych odvodňovacích kanálov pre odvedenie povrchových vôd. Hlavné miestne odvodňovacie siete na odvádzanie dažďových vôd sa v obci nachádzajú pozdĺž Hlavnej a Dlhej ulici.

Počas stále častejšie sa opakujúcich privalových dažďov spôsobuje Čerhovský potok a potok Hečka v obci záplavy.

2.2.5.6. Plochy zelene

Na území obce sa nachádzajú nasledovné plochy zelene:

- sprievodná zeleň vodného toku Roňavy, Čerhovského potoka a potoka Hečka,
- menšie plochy verejnej parkovej zelene na križovatke Hlavnej a Dlhej ulice,
- líniová zeleň, historická alej pozdĺž cesty I/79 v úseku obec-Chotárny mlyn,
- menšia plocha verejnej zelene v predstaničnom priestore ŽSR,
- vyhradená zeleň v areály kostolov, motlítebne a na ploche cintorína,
- hospodárska a rekreačná zeleň na plochách rodinných domov,
- plocha zelene bývalého parku kaštieľa v areály základnej školy a v športovom areály

2.3. SWOT analýza

2.3.1. Úvod

Úlohou SWOT analýzou je prezentácia výsledkov sociálno-ekonomickej analýzy obce Čerhov vo forme objektívnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce.

SWOT analýza (Strong points – silné stránky, Weak points – slabé stránky, Opportunities – príležitosti, Threats – ohrozenia) je štandardná metóda, ktorá sa používa na prezentáciu analytických poznatkov o najrozličnejších objektoch skúmania. Jej výhody:

- ❖ Oproti obvyklým analytickým metódam prezentuje vyvážený pohľad na minulosť, súčasnosť a budúcnosť obce
- ❖ Svojím usporiadaním do štyroch kvadrantov (silné stránky, slabé stránky, príležitosti, ohrozenia) dobre vyhovuje charakteru úvah, ktoré sú potrebné pri formulovaní stratégií a ich implementácie počas celého programovacieho obdobia
- ❖ Umožňuje pružne realizovať spätné korekcie jednotlivých identifikovaných javov vrátane ich preraďovania do iných kvadrantov, ak si to vyžadujú meniace sa pohľady na budúci vývoj obce
- ❖ Vytvára predpoklady, aby v rovnako prehľadnej štruktúre, ako bola vytvorená analýza, bola formulovaná aj stratégia usmernenia budúceho vývoja obce:
 - Ako zachovať, resp. rozvíjať jej silné stránky,
 - Ako odstraňovať, resp. eliminovať jej slabé stránky,
 - Ktoré z budúcich príležitostí možno využiť pre jej ďalší rozvoj,
 - Akými aktivitami možno čeliť očakávaným ohrozeniam jej ďalšieho rozvoja.

2.3.2. SWOT analýza – charakteristika vyváženého vývoja obce

Metódou SWOT analýzy boli identifikované silné a slabé stránky obce, ktoré vyplynuli z hodnotenia momentálneho stavu prírodných, kultúrno-historických a ekonomických podmienok obce vrátane ľudského potenciálu.

V rámci tejto analýzy obyvatelia vytipovali v rovine predpokladov a možností, príležitostí na rozvoj obce. Zároveň upozornili na riziká a prekážky, s ktorými treba počítať v prípade realizácie príležitostí na rozvoj.

SWOT analýza je rozdelená do 5 častí v súlade so strategickými cieľmi obce a Tokajskej vinohradníckej oblasti.

Strategický cieľ 1: Rozvoj cestovného ruchu

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- prihraničná poloha obce (Maďarsko,Ukrajina)- dopravné spojenie- dostatok prírodných zdrojov- dostatok voľnej pracovnej sily- svetová jedinečnosť Tokaja- pravidelné konanie tradičných Vinobraneckých slávností	<ul style="list-style-type: none">- chýbajúce investície do rozvoja turistiky- nedostatočná propagácia a marketing- nedostatočná infraštruktúra pre turistiky- chýbajúci informačný systém obce- chýbajúce ľudské zdroje pre rozvoj turistiky- nízka koordinácia aktivít subjektov CR- chýbajúce ubytovanie a stravovacie kapacity
Príležitosti	Riziká a ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- využitie viníc a objektov pre vidiecku turistiky- záujem o produkty turistiky- využitie cez hraničnej spolupráce- obnova a skvalitnenie pravidelných kultúrnych podujatí- výstavba kúpaliska- výstavba zariadení poskytujúcich ubytovacie a stravovacie služby	<ul style="list-style-type: none">- nízka kvalita propagácie a marketingu- vzájomná a zahraničná konkurencia- slabá podpora VÚC a štátu- nekvalitné projekty produktov turistiky- nedostatok investorov

Strategický cieľ 2: Rozvoj vinohradníctva

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- tradícia pestovania viniča- tradičná technológia výroby vína- dostatok pracovnej sily- jedinečné prírodné podmienky- značka Tokajského vína	<ul style="list-style-type: none">- nedostatok financií pre zveľadenie viníc- nevyužitie plochy pre pestovanie hrozna- chátrajúce vinice- chýbajúca digitalizácia územia vinohradov,(mapy)
Príležitosti	Riziká a ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- zvýšenie exportov vína- využitie vinohradov pre turizmus- zvýšenie zamestnanosti- založenie združenia malopestovateľov viniča	<ul style="list-style-type: none">- nezáujem investorov- nezabezpečenie odbytu vína- nedodržiavanie tradičnej technológie výroby vína- opatrenia zo strany EÚ

Strategický cieľ 3: Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- tradícia využitá krajiny- veľká rozmanitosť ľudových zvykov- mikroklimatické zvláštnosti územia- archeologické nálezy- pravidelné konanie Vinobraneckých slávností	<ul style="list-style-type: none">- málo investícií na obnovu pamiatok- slabé povedomie obyvateľov- slabá propagácia pamiatok a prírody
Príležitosti	Riziká a ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- zvýšenie atraktivity Tokajskej oblasti zápisom do UNESCO- rozvoj turizmu a tradičných slávností- zvýšenie záujmu o Tokajskú oblasť- zvýšenie zamestnanosti obyvateľov- výstavba prírodného amfiteátra- zriadenie Pamätného Tokajského domu	<ul style="list-style-type: none">- nedostatok kvalifikovaných pracovníkov- nekoordinovaný postup v rámci mikroregiónu- neodstránené lokálne zdroje znečistenia- zlé projekty obnovy a ochrany pamiatok a prírodného dedičstva

Strategický cieľ 4: Ekonomický rozvoj obce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- dostatok voľnej pracovnej sily- existencia výrobcov kvalitného vína- výhodná geografická poloha (Maďarsko, Ukrajina)- voľné priestory a pozemky na podnikanie- dobré podmienky pre oživenie poľnohospodárstva a vinohradníctva	<ul style="list-style-type: none">- nezáujem investorov- ekonomický úpadok celého regiónu- nedostatočná kvalifikácia pracovnej sily- nízka podpora malopodnikateľov- odlív kvalifikovanej pracovnej sily
Príležitosti	Riziká a ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- rozvoj služieb pre vidiecku turistiku- zvýšenie zamestnanosti- zvýšenie životnej úrovne obyvateľov- zvýšený záujem investorov- zlepšenie podmienok ekonomického rozvoja- využitie miestnych remeselných tradícií a prvkov ľudovej kultúry	<ul style="list-style-type: none">- nedostatok investícií- slabá aktivita podnikateľov- stagnácia záujmov o podnikanie v obci- nestabilita podnikateľského prostredia- vysťahovanie mladých a vzdelaných ľudí

Strategický cieľ 5: Rozvoj základnej infraštruktúry

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- napojenie na dopravné siete (cesta 1. triedy, železnica)- dokončené základné rozvody na zásobovanie obce vodou, el. energiou a zemným plynom- dokončené základné rozvody odkanalizovania obce- zriadená základná a materská škola- zapojenie do projektu Infovek	<ul style="list-style-type: none">- zlý technický stav verejných objektov- chýbajúce zariadenia sociálnych služieb- nízka miera pri zapojení na internet obyvateľov obce- zlý stav miestnych komunikácií- chýbajúce zdravotné stredisko- divoké skládky odpadu
Príležitosti	Riziká a ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- zlepšenie dopravnej dostupnosti obce v rámci Slovenska- zlepšenie technického stavu verejných budov- vytváranie partnerstiev na miestnej úrovni- zvýšenie kvality života- zvýšenie potenciálu konkurencieschopnosti- zvýšenie vzdelanostnej úrovne- skvalitnenie vzdelávania- budovanie zariadení pre šport a využitie voľného času- vybudovanie cestného obchvatu obce- dobudovanie miestnych rozvodov vody, zemného plynu a kanalizácie	<ul style="list-style-type: none">- zhoršenie technického stavu a zvýšenie prevádzkových nákladov zariadení občianskej infraštruktúry- prehlbovanie rozdielov medzi jednotlivými regiónmi- migrácia vzdelanej pracovnej sily iných regiónov- zníženie kvality života v obci- zvýšenie sociálnej odlúčenosti

2.3 Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja faktorov rozvoja obce

Medzi kľúčové disparity vyplývajúce zo SWOT analýzy patria:

- problémy v súvislosti s prietahom cesty I/79 cez obec,
- zaostávajúci rozvoj turizmu,
- nedostatočná infraštruktúra pre turistiku,
- nedostatočná propagácia a marketing v cestovnom ruchu,
- nevyužitá plocha pre pestovanie hrozna,
- nedostatok investícií na obnovu infraštruktúry,

Medzi hlavné faktory rozvoja obce patria:

- dobré podmienky pre oživenie poľnohospodárstva,
- rozvoj vinohradníctva (Tokajská vinohradnícka oblasť),
- možnosť komplexného rozvoja cestovného ruchu,
- obnova technickej infraštruktúry v obci,
- zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva,
- dobré východzie podmienky pre rozvoj podnikania a služieb,

Priority

Priority sú formulované v súlade s analýzou problémov obce a tokajského mikroregiónu, možnosťami ich riešenia, s ohľadom na využitie potenciálu územia pre ďalší rozvoj a vo vzťahu k stratégii tokajského mikroregiónu, VÚC. Na základe vyhodnotenia zhromaždených informácií a ich analýzy sa na plánované obdobie s víziou do roku 2023 navrhujú nasledujúce priority:

1. Rozvoj vinohradníctva a poľnohospodárstva

2. Rozvoj cestovného ruchu
3. Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva
4. Ekonomický rozvoj obce
5. Rozvoj základnej infraštruktúry
6. Rozvoj ľudských zdrojov

3. Strategická a rozvojová časť programu

3.1. Vízia programu

Vízia programu vychádza z vízie Programu hospodárskeho, sociálneho rozvoja a kultúrneho rozvoja obcí Tokajskej oblasti. Je definovaná strategickými cieľmi:

- A. Rozvoj cestovného ruchu
- B. Rozvoj vinohradníctva
- C. Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva
- D. Ekonomický a sociálny rozvoj
- E. Rozvoj ľudských zdrojov
- F. Obnova základnej infraštruktúry obce

Rozvoj cestovného ruchu

Vízia rozvoja cestovného ruchu je postavená na revitalizácii environmentálneho prostredia, na dobudovaní infraštruktúry nadväzujúcej na cestovný ruch, ako sú účelové komunikácie k zariadeniam cestovného ruchu, miestne komunikácie, chodníky, miestne rozvody plynu, vody kanalizácie, na dobudovaní chýbajúcich služieb – stravovacích, ubytovacích, informačných a ďalších.

Zvýšenie kvality služieb a marketing rozvoja cestovného ruchu umožní zvýšiť atraktivitu územia obce a zvýšiť počet domácich a zahraničných návštevníkov.

Uvedené aktivity zvýšia zamestnanosť obyvateľov obce a prispievajú k celkovému kultúrnemu, sociálnemu a ekonomickému rozvoju obce.

Rozvoj vinohradníctva

Využitím podmienok na rozvoj vinohradníctva sa zveľadia vinohrady a vinohradnícka infraštruktúra v nadväznosti na celú Tokajskú oblasť. Pre zachovanie originality tokajského vinohradníctva budú dodržiavané dohodnuté poľnohospodárske, biologické, technické, technologické, historické a spoločenské kritéria platné pre Tokajskú vinohradnícku oblasť. Zachová sa značka tokajského vína, čo bude obchodným prínosom z predaja značkového vína a bude mať vplyv na rozvoj všetkých foriem turistiky.

V spolupráci s ostatnými tokajskými obcami, pestovateľmi viniča a spracovateľmi hrozna budú stanovené podmienky výchovy novej generácie vinohradníkov.

Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva

Pre zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva, ktoré je spojené s históriou a tradíciami obce budú vykonané nevyhnutné opatrenia v nadväznosti na ratifikované dokumenty „Dohovor a uchovanie prírodného a kultúrneho dedičstva“ a „Dohovor o biologickej diverzite“.

Ekonomický a sociálny rozvoj obce

Rozvojom turistiky a zvýšením návštevnosti obce vzrastie záujem podnikateľských subjektov o podnikanie v obci. Zvýšenie podnikateľských aktivít sa prejaví rastom zamestnanosti a tým aj rastom životnej úrovne obyvateľstva, čo bude mať priaznivý vplyv na sociálnu oblasť.

Rozvoj ľudských zdrojov

Pre riešenie nezamestnanosti, zvýšenie kvality poskytovaných služieb a pre dosiahnutie rozvojových zámerov je nevyhnutné celoživotné učenie a vzdelávanie obyvateľov. Na zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce budú rôznymi subjektami organizované kurzy, školenia, semináre a iné formy vzdelávania.

3.2. Relevantnosť programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Pri spracovaní PHSR obce Čerhov boli definované ciele a opatrenia v súlade s programovými dokumentmi regionálneho rozvoja národného, regionálneho a lokálneho významu a ďalšími koncepcnými dokumentami, ktoré boli pri tvorbe PHSR zohľadňované.

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)
Program rozvoja vidieka SR
Integrovaný regionálny operačný program
Operačný program Kvalita životného prostredia
Operačný program Ľudské zdroje
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoj KSK
Územný plán obce

Hlavné ciele programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čerhov sú v súlade s programom mikroregiónu Tokajských obcí, s programom Košického samosprávneho kraja a ďalšími dokumentami, ktoré sú zamerané na vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi Slovenska.

Relevantnosť voči ďalším dokumentom

Program ekonomického a sociálneho rozvoja obce je relevantný aj voči ďalším rozvojovým dokumentom, medzi ktoré patria:

- Integrovaná stratégia rozvoja územia Miestna akčná skupina Tokaj – Rovina o.z.
- Program rozvoja mikroregiónu Združenie tokajských obcí, I.etapa-štúdia rozvoja mikroregiónu
- Štúdia rozvoja mikroregiónu Združenie tokajských obcí, II.etapa-návrh koncepcie rozvoja
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obcí Tokajskej oblasti

3.3. Ciele, priority

Rozvojová stratégia nadväzuje na analýzu sociálno-ekonomických východísk obce Čerhov a na SWOT analýzu, ktorá definuje silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia sociálno-ekonomického rozvoja obce. Vychádza zo strategických prístupov k rozvoju obce a udáva náčrt spôsobu realizácie strategického cieľa prostredníctvom plnenia špecifických cieľov. Strategický cieľ a špecifické ciele nadväzujú na programové dokumenty na úrovni Košického samosprávneho kraja v súlade s podmienkami a možnosťami rozvoja obce.

Rozvojová stratégia obce Čerhov je spracovaná na programové obdobie do roku 2023 v súlade s programovým plánovaním EÚ.

Hlavným cieľom PD SR je zvyšovanie kvality života obyvateľov SR prostredníctvom vytvárania nových pracovných miest, inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Priority pre programové obdobie:

1. Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
2. Infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
3. Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
4. Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
5. Moderná a profesionálna verejná správa.

Ciele obce sú smerované k využitiu potenciálu obce, k zvýšeniu dynamiky jeho inovačnej kapacity, rozvoju ľudských zdrojov, zlepšeniu dostupnosti a dostatočnej vybavenosti územia infraštruktúrou na základe globálnych cieľov Národného rozvojového plánu SR medzi ktoré patria:

1. Tvorba efektívnych pracovných miest a zníženie nezamestnanosti
2. Podpora kontinuálneho rastu konkurencie schopnej produkcie
3. Rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry
4. Rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov
5. Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia
6. Rozvoj vidieka a multifunkčného hospodárstva

3.4. Opatrenia a aktivity

Cieľ 1: Rozvoj vinohradníctva a poľnohospodárstva

Opatrenia a aktivity tohto cieľa vychádzajú z potreby ochrany kvality odrôd viniča a rozvoja výroby tradičnou technológiou.

1.1 Tvorba základných informačných zdrojov z pozemkoch a vlastníkoch

- 1.1.1 *Upraviť a identifikovať parcely, údaje o vlastníctve, druhy pôdy*
- 1.1.2 *Spracovať digitálne mapy honov Tokajskej oblasti*
- 1.1.3 *Vytvoriť podklady o stave a možnostiach využitia viníc*
- 1.1.4 *Spracovať koncepciu obnovy a využitia viníc a ich objektov*

1.2 Spracovanie analýzy v oblasti vinohradníctva

- 1.2.1 *Zmapovať a analyzovať nevyužitú plochu honov Tokajskej oblasti*
- 1.2.2 *Dokončiť a sledovať prenájom viníc štátnych a neštátnych vlastníkov*
- 1.2.3 *Analýzovať stav tradičnej technológie výroby vína v obci*

1.3 Posilnenie postavenia malopestovateľov hrozna na trhu

- 1.3.1 *Presadzovať zriadenie združenia vinohradníckych obcí Tokajskej oblasti*
- 1.3.2 *Pripraviť akcie pre komunikáciu medzi výrobcami vína a malopestovateľmi hrozna*
- 1.3.3 *Spolupracovať pri spracovaní metodického pokynu pre riadenie, kontrolu kvality pestovania a výroby tokajského vína*

1.4 Organizácia rozvoja vinohradníctva

- 1.4.1 *Monitorovať udržiavanie genofondu vinohradov, miestnych drevín a rastlín*
- 1.4.2 *Pripravovať podklady pre jednanie s EÚ o podmienkach predaja značky Tokajské víno*
- 1.4.3 *Poskytovať pestovateľom informácie o možnostiach dotácií*
- 1.4.4 *Informovať obyvateľov obce o cieľoch rozvoja vinohradníctva*
- 1.4.5 *Propagovať vinohradníctvo a vinárstvo Tokajskej oblasti*

1.5 Vytváranie podmienok pre rozvoj súkromne hospodáriacich subjektov na pôde

- 1.5.1 *Vytvoriť a pravidelne aktualizovať evidenciu subjektov obhospodárujúcich poľnohospodársku pôdu v katastri obce*
- 1.5.2 *Vytvárať možnosti pre zvýhodnenie subjektov v návaznosti na podmienky EÚ v oblasti poľnohospodárstva*
- 1.5.3 *V spolupráci s regionálnym pracoviskom Ministerstva pôdohospodárstva SR podávať informácie pre začínajúcich podnikateľov na pôde*
- 1.5.4 *V spolupráci s regionálnym pracoviskom Ministerstva pôdohospodárstva a poradenskými centrami organizovať semináre zamerané na možnosti čerpania podporných fondov*

Cieľ 2: Rozvoj cestovného ruchu

Rozvoj cestovného ruchu zahŕňa budovanie infraštruktúry a tvorbu podmienok pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky.

2.1 Tvorba základných informačných zdrojov pre cestovný ruch

- 2.1.1 *Spracovať koncepciu rozvoja CR obce v náväznosti na koncepciu rozvoja turistiky Tokajskej oblasti*
- 2.1.2 *Vytvoriť zoznam súčasných produktov pre cestovný ruch*
- 2.1.3 *Vytvoriť mapové podklady pre turistický ruch na území obce*
- 2.1.4 *Vytvoriť informačný systém pre turistiku*
- 2.1.5 *Vytvoriť web stránky obce*

2.2 Spracovanie analýzy a dokumentácie rozvoja turistiky

- 2.2.1 *Inventarizovať a dokumentovať už existujúce vhodné produkty pre turistiku*
- 2.2.2 *Spracovať koncepciu rozvoja turistiky, hipoturistiky a cykloturistiky*
- 2.2.3 *Spracovať plán obnovy remesiel, kultúrnych tradícií a folklórnych zvykov*
- 2.2.4 *Spracovať plán využitia viníc, objektov a plôch vhodných pre agroturistiku s vlastníkmi*
- 2.2.5 *Spracovať koncepciu infraštruktúry služieb, dopravy a technických sietí pre turistiku*
- 2.2.6 *Analyzovať stav tradičnej výroby bezpečných potravín pre vidiecku turistiku*

2.3 Marketing rozvoja turistiky

- 2.3.1 *Vytvoriť plán marketingových aktivít pre cestovný ruch v obci*
- 2.3.2 *Napojiť propagáciu obce na informačné kancelárie*
- 2.3.3 *Vytvoriť spoluprácu s vlastníkmi viníc z dôvodu poskytovania podkladov pre marketing agroturistiky*
- 2.3.4 *Vybudovať informačné tabule a značky v obci*

2.4 Organizácia rozvoja turistiky

- 2.4.1 *Vytvoriť miestne informačné centrum pre cestovný ruch*
- 2.4.2 *Spracovať koordinačný plán marketingových aktivít, jeho ukazovatele a zodpovednosť*
- 2.4.3 *Spracovať plán rekvalifikačných kurzov v cestovnom ruchu*
- 2.4.4 *Vytvoriť systém podpory a vzdelávania živnostníkov v oblasti služieb cestovného ruchu*
- 2.4.5 *Informovať obyvateľov obce o cieľoch rozvoja turistického ruchu*

2.5 Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry cestovného ruchu

- 2.5.1 *Vytvárať podmienky pre výstavbu nových a rekonštrukciu existujúcich zariadení cestovného ruchu*
- 2.5.2 *Obnovovať kultúrne, technické a prírodné pamiatky a pozoruhodnosti pre využitie v cestovnom ruchu*
- 2.5.3 *Budovať turistické chodníky, cyklotrasy, kultúrne pamiatky, oddychové priestory*
- 2.5.4 *Dobudovať parkovacie plochy a prístupové komunikácie k zariadeniam cestovného ruchu*
- 2.5.5 *Vytvárať podmienky pre výstavbu nových vínnych pivníc*
- 2.5.6 *Vytvárať podmienky pre rekreačné využitie staršieho domového fondu pre účely prenajímania lôžok v rámci vidieckeho turizmu a pre účely rodinných domov dovolenkového typu.*

Cieľ 3: Zachovanie kultúrneho a prírodného dedičstva

3.1 Tvorba základných informačných zdrojov o pamiatkach

- 3.1.1 *Spracovať súpis atraktívnych stavebných, historických a iných pamiatok v obci*
- 3.1.2 *Identifikovať vlastnícke vzťahy kultúrnych a prírodných pamiatok*
- 3.1.3 *Identifikovať prírodné zvláštnosti na území obce (archeologické, rastlinné, živočíšne, surovinové a pod.)*

3.2 Propagácia kultúrneho a prírodného dedičstva

- 3.2.1 *Spracovať dokument o ľudových zvykoch a slávnostiach v obci*
- 3.2.2 *Špecifikovať požiadavky na ochranu, obnovu a využitie pamiatok*
- 3.2.3 *Poskytovať informácie o možnostiach dotácií vlastníkom pamiatok*
- 3.2.4 *Spracovať propagačné materiály o kultúrnom a prírodnom dedičstve pre turistiku*

3.3 Organizácia ochrany a využitia kultúrneho a prírodného dedičstva

- 3.3.1 *Prípraviť akčný plán pre zvýšenie povedomia o kultúrnom dedičstve*
- 3.3.2 *Prípraviť plán štandardných akcií pre prezentáciu historických tradícií*
- 3.3.3 *Spracovať plán údržby a rekonštrukcie pamiatok s väzbou na ich využitie*
- 3.3.4 *Vyhľadávať a zabezpečovať finančné prostriedky pre obnovu pamiatok a tradícií*
- 3.3.5 *Prípraviť vzdelávacie akcie pre vlastníkov kultúrnych pamiatok a obyvateľov obce*

Cieľ 4: Ekonomický rozvoj obce

4.1 Tvorba základných informačných zdrojov pre rozvoj obce

- 4.1.1 *Vytvoriť databázu miestnych podnikateľov*
- 4.1.2 *Zmapovať voľné plochy a objekty vhodné pre podnikanie*
- 4.1.3 *Vytvoriť informačný systém pre podnikanie*

4.2 Prieskum a analýza rozvojových možností obce

- 4.2.1 *Analýza stavu a potrieb technickej infraštruktúry s ohľadom na rozvoj turistiky*
- 4.2.2 *Analýza, tvorba koncepcie a stanovenie konkrétnych oblastí a podmienok podnikania*
- 4.2.3 *Prieskum potreby zveľadenia verejných priestranstiev v obci*

4.3 Organizácia rozvoja obce

- 4.3.1 *Inicializovať a podporovať tvorbu partnerstiev podnikateľov a ďalších subjektov na miestnej a regionálnej úrovni*
- 4.3.2 *Poskytovať výhodný nájom nehnuteľností na podnikanie*
- 4.3.3 *Zabezpečovať propagáciu obce prostredníctvom informačných kancelárií na Slovensku a v zahraničí*

Ciel' 5: Rozvoj základnej infraštruktúry

5.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

- 5.1.1 *Vybudovať preložku cesty 1. triedy I/79 po západnom okraji obce*
- 5.1.2 *Rekonštruovať a dobudovať miestne komunikácie vrátane chodníkov peších komunikácii*
- 5.1.3 *Vybudovať parkoviská a odstavné plochy pre motoristov*
- 5.1.4 *V súvislosti s modernizáciou magistralnej železničnej trate na vyššie rýchlosti realizovať preložky cesty III/55314*
- 5.1.5 *V súvislosti s modernizáciou magistralnej železničnej trate vybudovať peší podchod pod železnicou na Dlhej ulici*

5.2 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry

- 5.2.1 *Vybudovať samostatný vodojem pre obec Čerhov na lokalite „Čierna hora“*
- 5.2.2 *Dobudovať rozvody verejného vodovodu*
- 5.2.3 *Dobudovať rozvody spláškovej kanalizácie*
- 5.2.4 *Rekonštruovať jestvujúci systém odvádzania povrchových vôd*
- 5.2.5 *Realizovať rozdeľovací objekt na vodnom toku Roňava a umožniť sprietočnenie starého koryta Roňavy, ktoré je hraničným tokom*
- 5.2.6 *Realizovať úpravu Čerhovského potoka v zastavanom území na storočnú vodu*
- 5.2.7 *Realizovať preložku potoka Hečka v súvislosti v navrhovanej preložkou cesty III/55314*
- 5.2.8 *Vybudovať nové resp., preložiť jestvujúce VN prípojky a trafostanice v súvislosti s novou výstavbou*
- 5.2.9 *Rekonštruovať a upraviť NN siete a domové prípojky v časti obce*
- 5.2.10 *Dobudovať rozvody plynu a plynofikovať objekty*
- 5.2.11 *Realizovať výstavbu nových telekomunikačných rozvodov v súvislosti s novou výstavbou*
- 5.2.12 *Odstrániť staré environmentálne záťaže*
- 5.2.13 *Revitalizovať pozostatok historického parku bývalého kaštieľa*
- 5.2.14 *Obnoviť lipovo-gaštanovo-agátovú alej medzi obcov a Chotárnym mlynom*
- 5.2.15 *Revitalizovať alúvium vodného toku Roňava a brehové porasty vodných tokov Čerhovský potok a Hečka*
- 5.2.16 *Revitalizovať zeleň na verejných priestranstvách obce*

5.3 Rozvoj lokálnej infraštruktúry-infraštruktúra školská, zdravotnícka, sociálna, kultúrna, občianska

- 5.3.1 *Rekonštruovať objekty základnej a materskej školy*
- 5.3.2 *Skvalitniť internetovú sieť v obci*
- 5.3.3 *Rozvíjať informačné technológie*
- 5.3.4 *Rekonštruovať objekt kultúrneho domu*
- 5.3.5 *Dobudovať športový areál pri základnej škole*
- 5.3.6 *Obnoviť pamätník a miestny park*
- 5.3.7 *Obnoviť areál gréckokatolíckej modlitebne so zvonnicou*
- 5.3.8 *Obnoviť židovský cintorín*

5.4 Modernizácia a zlepšenie verejnoprospešného vybavenia obce

- 5.4.1 *Rekonštruovať a modernizovať verejné osvetlenie obce*
- 5.4.2 *Rekonštruovať a modernizovať miestny rozhlas*
- 5.4.3 *Upraviť a revitalizovať verejné plochy*
- 5.4.4 *Vytvoriť oddychové zóny*
- 5.4.5 *Vybudovať bezpečnostný kamerový systém v obci*

Ciel' 6: Rozvoj ľudských zdrojov

6.1 Príprava vzdelávacích programov

- 6.1.1 *Spolupracovať na spracovaní programu vzdelávanie pre oblasť poľnohospodárskych činností v Tokajskej oblasti (TO)*
- 6.1.2 *Spolupracovať na spracovaní programu vzdelávania pre informatizáciu obyvateľov TO*
- 6.1.3 *Spolupracovať na spracovaní programu vzdelávania pre podnikanie v TO*
- 6.1.4 *Spolupracovať na spracovaní programu vzdelávania pre vidiecku turistiku a agroturistiku v TO*

6.2 Spracovanie analýzy a dokumentácie k realizácii vzdelávacích programov

- 6.2.1 *Analýzovať potrebu a definovať oblasti vzdelávania podnikateľov a obyvateľov obce*
- 6.2.2 *Spracovať informačné a propagačné materiály k aktivizácii vzdelávania obyvateľov*

6.3 Budovanie informačnej siete pre vzdelávanie

- 6.3.1 *Podieľať sa na spracovaní internetovej siete pre TO*
- 6.3.2 *Zabezpečiť organizačné, personálne a priestorové podmienky prevádzky miestnej siete v rámci TO*
- 6.3.3 *Podieľať sa na vytvorení príručky pre vzdelávanie obyvateľov a podnikateľov cez internet v rámci TO*
- 6.3.4 *Vytvoril systém komunikácie medzi podnikateľmi, obyvateľmi a samosprávou*

6.4 Rozvoj vzdelávania a prípravy uchádzačov o zamestnanie s cieľom zlepšiť ich možnosti na trhu práce

- 6.4.1 *Podieľať sa na tvorbe poradenských služieb pre nezamestnaných*
- 6.4.2 *Organizovať školenia, tréningy a rekvalifikačné kurzy pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou*
- 6.4.3 *V súčinnosti s potencionálnymi investormi zabezpečiť rekvalifikáciu cez vzdelávacie inštitúcie a úrad práce podľa požadovanej skladby pracovnej sily*

6.5 Zlepšenie zamestnateľnosti skupín ohrozených sociálnym vylúčením

- 6.5.1 *Zapájať sa do aktivačných programov uchádzačov o zamestnanie*
- 6.5.2 *Podporovať vytváranie chránených dielní a chránených pracovísk pre uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím*
- 6.5.3 *Zapájať sa do vytvárania miestnych a lokálnych partnerstiev s cieľom zamestnania znevýhodnených osôb*

4. Realizačná časť programu

4.1 Hlavné rozvojové aktivity obce

Program rozvoja obce vychádza z územno-plánovacej dokumentácie, ktorá stanovuje zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania obce a z Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja obcí Tokajskej oblasti. Medzi hlavné rozvojové aktivity obce patria:

1. Dobudovanie obce Čerhov ako nástupnej obce do tokajskej vinohradníckej oblasti:
 - výstavba kultúrno-rekreačného areálu s ubytovacím zariadením a amfiteátrom,
 - rekonštrukcia historických objektov,
 - výstavba záchytných parkovísk,
 - výstavba kúpaliska a dobudovanie športového areálu,
 - výstavba reklamných a informačných pútačov tokajskej vinohradníckej oblasti,
 - dobudovanie a skvalitnenie služieb prírodného oddychového centra,
 - rekreačné využitie starého bytového fondu,
 - využitie Chotárneho mlyna na motorest
2. Vybudovanie preložky cesty I. triedy I/79 mimo obce
3. Rekonštrukcia a dostavba miestnych komunikácií, mostov a záchytných parkovísk
4. Výstavba infraštruktúry cestovného ruchu (stravovanie, ubytovanie, služby, turistické značenie, Cyklotrasy do Maďarska, atraktivity)
5. Výstavba nových rodinných domov vidieckeho a dovolenkového typu vrátane technickej infraštruktúry
6. Dobudovanie verejného vodovodu a kanalizácie
7. Zlepšenie vzhľadu obce (verejné priestranstvá, zeleň, oddychové zóny)
8. Rekonštrukcia objektov Základnej školy a jej infraštruktúry a Kultúrneho domu
9. Riešenie protipovodňových opatrení na Čerhovskom potoku a potoku Hečka
10. Vybudovanie bezpečnostného kamerového systému v obci
11. Výstavba priemyselnej zóny

4.2. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Orgánom zodpovedným za komplexný ekonomický a sociálny rozvoj obce Čerhov je Obec a jej orgány predovšetkým obecné zastupiteľstvo so svojimi poslancami, v ktorých majú zastúpenie aj občania obce.

Obecný úrad, ktorý je výkoným orgánom obce, zabezpečuje úlohy stanovené orgánmi obce v záujme rozvoja obce, uplatňuje potenciál zamestnancov na timovej a individuálnej úrovni, podporuje tímovú prácu na úrovni celej obce, plánuje činnosti na podporu dosahovania cieľov orgánov obce a efektívneho riadenia v oblasti strategického plánovania.

Obec, ako samosprávny orgán, implementuje víziu rozvoja a strednodobú stratégiu obce prostredníctvom programového dokumentu – „Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce“. Tento Programový dokument sa týka všetkých aktérov v obci. Obec plánuje a riadi svoju spoluprácu s externými partnermi a s využitím verejných, ako aj súkromných finančných zdrojov. Kritériom pre fungovanie tohoto systému je že:

- obec riadi externé partnerstvo
- obec riadi finančné toky podľa platnej metodiky, zákonov a nariadení

Implementácia jednotlivých projektov si vyžaduje konkrétnych ľudí, ktorí budú viesť projekt od počiatku do konca. Projekty je možné uskutočňovať vlastnými silami obce, alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov sa urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov odrazu. Je však potrebné, aby existovala koordináčna kupina, ktorá bude dostatočne operatívna zložená z ľudí verejného a súkromného sektora.

Pre organizačné zabezpečenie manažmentu programu je stanovená uvedená hierarchia:

Obecné zastupiteľstvo

Orgán obce na čele so starostom má riadiacu zodpovednosť za plnenie a realizáciu celého programu rozvoja. Prijíma rozhodnutia o postupe realizácie Programu, ustanovuje riadiacu skupinu resp. osobu na riadenie postupu realizácie programu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu.

Riadiaca skupina

Riadi proces realizácie programu alebo konkrétneho projektu. Organizačne a technicky zabezpečuje realizáciu programu alebo projektu, kontroluje, monitoruje, eviduje, hodnotí a spracováva správy o stave a výsledkoch programu alebo projektu.

Pracovná skupina

Zloženie pracovnej skupiny odráža realizáciu programu a konkrétneho projektu. V skupine sú zastúpení zástupcovia verejného a súkromného sektora, podnikatelia a ďalšie osoby podľa zamerania projektu. Súčasťou skupiny môže byť externý konzultant, ktorý spolupracuje na realizácii projektu vo všetkých jeho fázach.

Skupina vykonáva rozbor pre zabezpečenie programu, posudzuje vhodnosť projektov do Programu, rieši operatívne problémy počas realizácie projektu, spracováva dokumentáciu projektov a programu a spracováva návrhy na aktualizáciu programu.

Verejnosť

Účast' verejnosti na príprave a realizácii programu je nevyhnutná. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účast'ou na verejnom prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov programu.

Informovanosť a publicita, ktoré sú jednou z podmienok úspešnosti realizácie programu, sú zabezpečované prostredníctvom tlače, rozhlasu, internetu, verejného prejednávania a ďalšími formami.

4.3. Monitorovanie a hodnotenie

V procese monitorovania sa zhromažďujú a hodnotia údaje o plnení opatrení stanovených Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Na úrovni obce sa zriadi Koordinačná komisia zložená zo starostu obce, poslancov obecného zastupiteľstva, najaktívnejších občanov a vedúcich organizácií v rámci obce.

Úlohou tejto komisie bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať, v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce.

Po odovzdaní vypracovanej stratégie rozvoja obce členmi Partnerskej komisie odporúčame nasledovaný postup:

1. Starosta obce predloží strategický plán PHSR obce na rokovanie komisiám pri Obecnom zastupiteľstve. Obcej rade a obecnému zastupiteľstvu, ktoré zoberie dokument na vedomie ako východisko pre rozvoj obce.
2. Obecné zastupiteľstvo schváli zloženie koordinačnej komisie pre realizáciu stratégie a jej kompetencie (dohľad nad realizáciou strategických plánov a návrh opatrení).
3. Jednotlivé opatrenia a úlohy, budú zadané príslušným organizačným zložkám obce v súlade s organizačným poriadkom obce. Vedúci obecných zariadení budú monitorovať ich plnenie. Monitoring odovzdajú koordinačnej komisii raz za mesiac.
4. Koordinačná komisia sa bude schádzať prvé dva roky 1 x štvrťročne, neskôr 1 x polročne. Jedenkrát ročne podá vedúci komisie správu Obecnému zastupiteľstvu.
5. Jedenkrát ročne sa zide pôvodná Partnerská komisia, aby zhodnotila priebeh realizácie a schválila zmeny a doplnky.
6. Zo stratégiou rozvoja obce (sumár akčných plánov) bude oboznámená verejnosť cestou Internetu, miestnych médií, ale aj vytlačením 1 exemplára skrátenej verzie pre každú rodinu v obci, pre každý podnik, spoločenskú organizáciu.

5. Finančná časť projektu

5.1. Finančné zabezpečenie programu

Pri tvorbe finančného plánu je možno vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladoch získavania zdroja na realizáciu programu. Východiskový finančný plán bol tvorený odhadovanými nákladmi na realizáciu navrhovaných konkrétnych projektov programu.

Na podporu rozvojových zámerov obce možno použiť prostriedky zo zdrojov:

- verejné zdroje: štátny rozpočet a štátne fondy, rozpočet a fondy vyšších územných celkov, rozpočty obcí
- fondy EÚ: alokované zdroje na financovanie aktivít regionálneho rozvoja prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ, Kohézneho fondu a Iniciatív ES.
- ďalšie zdroje:
 - vlastné zdroje
 - externé zdroje (zvýhodnené úvery domácich a zahraničných finančných inštitúcií a ďalšie grantové schémy)
 - súkromné zdroje (zdroje fyzických a právnických subjektov alebo ich združení)

Presná špecifikácia finančného rámca realizácie jednotlivých projektov programu bude vykonávaná a upresňovaná každoročne ako súčasť programovacieho aktu realizácie priorít programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a ako súčasť tvorby rozpočtu obce na príslušný rok.

V nadväznosti na Národný rozvojový plán si finančné plány navrhované na programové obdobie do roku 2023.

Vzhľadom na súčasný stav rozpočtu obce a veľkosti hmotného majetku, obec bude hľadať zdroje v oblasti fondov EÚ a ďalších finančných zdrojoch.

K hlavným nositeľom organizačného a riadiaceho procesu programu patria:

- Obec Čerhov
- Združenie tokajských obcí
- Košický samosprávny kraj
- Štátne inštitúcie (životné prostredie, kataster, ochrana prírody atď.)
- Výrobcovia vín
- Malopestovatelia hrozna
- Poľnohospodárske firmy a farmári
- Podnikatelia – fyzické a právnické osoby
- Spolky, občianske združenia a pod.

5.2. Finančný plán

Indikatívny finančný plán špecifikuje finančné náklady na realizáciu konkrétnych aktivít do roku 2023 podľa jednotlivých rokov.

Plnenie finančného plánu je závislé od výšky disponibilných finančných prostriedkov pre jednotlivé roky. Finančný plán je vo veľkej časti viazaný na získanie prostriedkov zo zdrojov Európskej únie. V prípade nezískania týchto zdrojov sa realizácia konkrétnych aktivít presunie na neskorší termín.

Finančný plán bude priebežne monitorovaný a raz ročne prehodnocovaný a aktualizovaný v závislosti od získavania finančných prostriedkov z mimorozpočtových zdrojov mesta.

Finančný plán je v súlade s plánovacím obdobím Európskej únie spracovaný na obdobie rokov 2016 – 2023

6. Záver

Zákon číslo č. 539/ 2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja stanovuje podmienky podpory regionálneho rozvoja a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a vyšších územných celkov pri poskytovaní tejto podpory.

Na finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja v týchto intenciách bol spracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čerhov, ktorý obsahuje analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Čerhova a naznačuje hlavné smery jej a ustanovenie cieľov a prvoradných potrieb vývoja možno použiť prostriedky štátneho rozpočtu, štátnych fondov, rozpočtu samosprávnych krajov, rozpočtu obcí, prostriedky fyzických osôb, prostriedky iných právnických osôb, úvery a príspevky medzinárodných organizácií.

Doplňovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky z fondov Európskej únie.

Z fondov Európskej únie prichádzajú do úvahy ako najaktuálnejšie tieto fondy:

- **Európsky fond regionálneho rozvoja**, ktorý je základným nástrojom regionálnej politiky pre financovanie štrukturálnej pomoci prostredníctvom regionálnych rozvojových programov zameraných na najviac postihnuté oblasti a k znižovaniu medziregionálnych rozdielov.
- **Európsky sociálny fond** pôsobí v oblasti zamestnanosti a ľudských zdrojov a financuje najmä programy na podporu zamestnanosti.
- **Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka**

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čerhov je spracovaný v súlade s programovým dokumentom vypracovaným na krajskej úrovni i s dokumentom na národnej úrovni. V tejto etape bolo hlavným cieľom rozanalyzovať rozhodujúce oblasti života obce a urobiť východiskovú pozíciu pre stanovenie opatrení a aktivít na obdobie do roku 2023.